

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 23-24 квітня 2026 р.) 104 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Юшкевич Юлія Сергіївна – кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії, історії та політології Одеського національного економічного університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 14 від 28 травня 2026 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

23-24 квітня 2026 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Койчева Тетяна Іванівна – в.о першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

супроводу військових. Такий підхід забезпечує готовність майбутніх фахівців до вирішення складних професійних завдань, підвищує рівень їхньої професійної мобільності та адаптивності до сучасних викликів.

Значну роль у підготовці фахівців відіграє практична складова навчання. Стажування, практика в соціальних службах, участь у волонтерських проєктах сприяють формуванню професійного досвіду та розвитку необхідних компетентностей. Особливо ефективним є використання кейс-методів, тренінгів, рольових ігор, що моделюють реальні ситуації соціального супроводу військових.

Важливим аспектом є міждисциплінарний характер підготовки, що передбачає інтеграцію знань з психології, педагогіки, медицини, права та соціології. Такий підхід забезпечує комплексне розуміння проблем військових та сприяє більш ефективному їх вирішенню.

Сучасні виклики потребують також розвитку цифрової компетентності соціальних працівників. Використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє оптимізувати процес соціального супроводу, забезпечити доступ до необхідної інформації, організувати дистанційну підтримку клієнтів.

Отже, компетентнісний підхід є ключовим у підготовці фахівців соціальної роботи до супроводу військових. Він забезпечує формування професійної готовності до діяльності в складних умовах, сприяє підвищенню якості соціальних послуг та ефективності допомоги військовим і їхнім сім'ям.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці інноваційних методик підготовки соціальних працівників, удосконаленні освітніх програм, а також вивченні міжнародного досвіду соціального супроводу військових з метою його адаптації до українських умов.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота». – Київ : Міністерство освіти і науки України, 2019.
2. Капська А. Й. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2020. – 352 с.
3. Міністерство соціальної політики України. Соціальна адаптація учасників бойових дій та їхніх сімей : методичні рекомендації. – Київ, 2022. – 120 с.
4. Семигіна Т. В. Соціальна робота з ветеранами та їхніми сім'ями : навч.-метод. посіб. – Київ : Каравела, 2021. – 256 с.

Пільщиків І. С. молодший науковий співробітник, Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, м. Київ

**ТРЕТЯ МІСІЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ЯК ФАКТОР ПОВОЄННОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ІНВЕСТИЦІЇ У
ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НАСЕ 2.1 UA У
КОНТЕКСТІ UKRAINE FACILITY**

Анотація. У роботі досліджено концептуальні засади реалізації «третьої місії» університетів у процесі повоєнного відновлення України. Проаналізовано застосування норм інвестиційного законодавства та інструментарію плану Ukraine Facility для розвитку людського капіталу. Обґрунтовано впровадження статистичного стандарту NACE 2.1 UA як необхідної умови для моніторингу капіталізації знань. Наведено критичний аналіз Закону «Про вищу освіту» в контексті його невідповідності сучасним безпековим та економічним викликам вищої освіти України.

Ключові слова: третя місія, людський капітал, інвестиційна діяльність, Ukraine Facility, NACE 2.1 UA, повоєнна трансформація, Закон № 1556-VII.

Вступ. Глобальні трансформації та виклики воєнного стану вимагають від системи вищої освіти України невідкладної адаптації. Університети перестають бути лише осередками трансляції знань; вони стають суб'єктами економічного розвитку через реалізацію своєї «третьої місії». В умовах реалізації масштабного плану підтримки від ЄС — Ukraine Facility — вища освіта розглядається як об'єкт стратегічних інвестицій. Проте ефективність цих процесів гальмується застарілою нормативною базою та відсутністю сучасних інструментів статистичного обліку інвестицій у людський капітал.

Методи дослідження. Дослідження ґрунтується на методі системно-правового аналізу (вивчення Законів України «Про вищу освіту» та «Про інвестиційну діяльність»), методі компаративістики (зіставлення вітчизняних та європейських класифікаторів NACE) та методі критичної дедукції (виявлення невідповідностей законодавства реальним потребам повоєнного відновлення).

Результати дослідження. Інвестиції у вищу освіту в межах загального законодавства. Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», інвестиціями визнаються всі види інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту. У системі вищої освіти об'єктом інвестування виступає людський капітал. Проте механізми даного закону на практиці складно поєднуються з бюджетним законодавством, що обмежує приплив приватних та іноземних інвестицій у розвиток університетської інфраструктури та наукових розробок.

Третя місія та програма Ukraine Facility. План Ukraine Facility (2024–2027) створює фінансове підґрунтя для соціальної трансформації. «Третя місія» ЗВО в цьому контексті реалізується через:

1. формування регіональних хабів для повоєнної відбудови;
2. реалізацію програм перекваліфікації та психологічної реабілітації;
3. розвиток прикладних досліджень, що безпосередньо впливають на

ВВП. Це вимагає від університетів статусу активних агентів ринку, а не лише отримувачів бюджетних асигнувань.

Статистична гармонізація: NACE 2.1 UA. Для забезпечення прозорості інвестиційних потоків критично важливим є впровадження стандарту NACE 2.1 UA. Це дозволить чітко розмежувати витрати на освіту та інвестиції в освітні активи. Без переходу на ці міжнародні стандарти Україна не зможе повноцінно інтегрувати свою освітню статистику до європейського простору, що є обов'язковою умовою фінансування в межах євроінтеграційних програм.

Критика Закону «Про вищу освіту» (№ 1556-VII). Аналіз свідчить, що базовий закон від 01.07.2014 потребує докорінного перегляду з наступних причин:

1. статичність у кризових умовах — закон не містить правових механізмів для функціонування закладів вищої освіти (ЗВО) в умовах воєнного стану (питання релокації, дистанційної акредитації та безпеки освітнього середовища);

2. слабкість фінансової автономії — чинні норми не дозволяють ЗВО України гнучко оперувати інвестиційними коштами, що робить їх непривабливими для донорів;

3. відсутність фокусу на капіталізації знань — законодавство акцентує на процесі навчання, а не на результаті — створенні вартості людського капіталу, здатного до швидкого відновлення економіки.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє сформулювати низку концептуальних висновків щодо векторів розвитку вищої освіти України в умовах повоєнної трансформації:

1. стратегічна роль «третьої місії». Традиційна модель університету як замкненої системи трансляції знань вичерпала себе. В умовах відновлення країни «третя місія» стає не просто додатковою функцією, а вимогою виживання та розвитку ЗВО. Університети мають трансформуватися у відкриті екосистеми, що інтегровані у план Ukraine Facility, виступаючи одночасно і розробниками інновацій, і центрами соціальної стабілізації для громад та ветеранів;

2. вища освіта як об'єкт інвестицій. Аналіз Закону України «Про інвестиційну діяльність» крізь призму освітньої галузі доводить, що вища освіта є найбільш рентабельним видом інвестування в довгостроковій перспективі. Капіталізація людського потенціалу через вищу освіту є ключовим фактором зростання доданої вартості в національній економіці. Проте для залучення реального капіталу необхідно відійти від сприйняття освіти як «соціальної видатної статті» та перейти до моделі «інвестиційного активу»;

3. необхідність цифрової та статистичної прозорості. Впровадження міжнародного класифікатора NACE 2.1 UA є критичним кроком для моніторингу ефективності використання ресурсів Ukraine Facility. Це дозволить відновити систему Сателітних рахунків освіти та професійної підготовки, яка наочно продемонструє інвесторам (як внутрішнім, так і міжнародним) прямий зв'язок між фінансовими вкладеннями в заклади вищої освіти України та темпами зростання ВВП;

4. законодавчий розрив та шляхи його подолання. Критичний аналіз Закону № 1556-VII виявив серйозні системні лакуни. Чинна нормативна база не враховує динаміку воєнного часу та специфіку повоєнного відновлення. Гостро постає потреба у розробці нової редакції закону або спеціального «Кодексу відновлення вищої освіти», який би легалізував нові форми фінансової автономії, механізми реалізації соціальної місії та інструменти оперативного управління в умовах безпекових ризиків.

Перспективи подальших досліджень. Повоєнна трансформація вищої освіти України має відбуватися за формулою: «інвестиції у людський капітал + цифрова прозорість (NACE 2.1 UA) + законодавча гнучкість». Тільки такий

підхід дозволить вищій освіті України не просто відновитися до довоєнного рівня, а стати конкурентоспроможним гравцем на світовому ринку освітніх та наукових послуг.

Список використаної літератури

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 06.04.2026).
2. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 06.04.2026).
3. Ukraine Facility: План для реалізації програми фінансової підтримки ЄС для України / Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Download?id=38419688-6677-497d-b94b-48605389656e> (дата звернення: 06.04.2026).
4. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності (NACE 2.1-UA). URL: https://ukrstat.gov.ua/klas/dk_009.htm (дата звернення: 06.04.2026).
5. Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev. 2.1) / Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace> (дата звернення: 06.04.2026).

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ	
<i>Ковра Катерина, Лісеєнко Олена</i>	41
РОЛЬ АРТЦЕНТРУ ІМЕНІ ВІРИ ХОЛОДНОЇ У ТРАНСФОРМАЦІЇ КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ ОДЕСИ	
<i>Кочмар Яна, Врайт Галина Яківна</i>	43
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕНЕДЖЕРА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Лисенко Аліна Валеріївна, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	46
РОЗДУМИ ЯК ПРАЦЮЄ ПРИНЦИП НЕДІЯННЯ ДАОСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ У СУЧАСНОМУ ЖИТТІ	
<i>Найданова Марія, Афанасьєв Олександр</i>	47
СУЧАСНІ МІФИ ТА ЇХНЯ РОЛЬ У СВІТОГЛЯДІ	
<i>Наумкіна Світлана Михайлівна</i>	51
АЛГОРИТМІЧНА ЕТИКА У КОНТЕКСТІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Начев Микола Юрійович</i>	53
СІМ'Я ЯК ІНДИВІДУАЛЬНО-ОСОБИСТІСНИЙ ФАКТОР СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	
<i>Okorokova Vira Viktorivna</i>	55
ADVANTAGES OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) IN HIGHER EDUCATION	
<i>Остаточна Вікторія Олександрівна, Ладонько Людмила Степанівна</i>	59
КРЕАТИВНІСТЬ У ДІЇ: САМОПРОДЮСУВАННЯ ЯК ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ СВОБОДИ	
<i>Пакін Семен Олександрович</i>	60
РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	
<i>Петінова Оксана, Чабан Неля</i>	63
ОСВІТА ЯК МЕХАНІЗМ КОНСТРУЮВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У БІОТЕХНОЛОГІЧНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ	
<i>Петришин Р.А., Гоцуляк В.А.</i>	65
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДО СУПРОВОДУ ВІЙСЬКОВИХ	
<i>Пільщиків І. С.</i>	68
ТРЕТЯ МІСІЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ЯК ФАКТОР ПОВОЄННОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ІНВЕСТИЦІЇ У ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НАСЕ 2.1 UA У КОНТЕКСТІ UKRAINE FACILITY	
<i>Поплавська Тетяна, Пігнаста Аліна</i>	71
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ І ЛЮДЯНІСТЬ	
<i>Поплавська Тетяна, Сорочан Дмитро</i>	74
ІДЕНТИЧНІСТЬ І МУЛЬТИКУЛЬТУРНІСТЬ В ОСВІТІ:	